

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ

Кравчук Т.М., Гусяєва О.Ю.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

У статті розкрито вимоги до оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни «Фізична культура» відповідно до її мети і завдань. Визначено особливості оцінювання знань, умінь і навичок з фізичної культури студентів ВНЗ за кредитно-модульною системою навчання. Проаналізовано систему оцінювання знань, умінь і навичок з фізичного виховання студентів природничого факультету ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Ключові слова: студенти, фізична культура, кредитно-модульна система навчання, оцінювання навчальної діяльності.

Актуальність. Сьогодні, що характеризується стрімким розвитком усіх сфер діяльності людини, погіршенням екології та збільшенням як фізичного так і психічного навантаження, вимагає від особистості не лише великого запасу знань, умінь і навичок, а й міцного здоров'я. На жаль, малорухливий спосіб життя особливо молодого покоління, негативне відношення до фізичної культури в середніх та вищих навчальних закладах не сприяють зміцненню здоров'я та фізичному розвитку молоді. Наслідком цього є збільшення хронічних захворювань та їх омолодження, погіршення загального самопочуття й низька працездатність школярської і студентської молоді. Протистояти цим негативним наслідкам має ефективна організація фізичного виховання у навчальних закладах та залучення молоді до занять спортом й іншими видами фізичної активності. А одним із факторів підвищення цієї ефективності є удосконалення системи оцінювання навчальних досягнень з фізичного виховання.

Як показує аналіз наукової та спеціально-методичної літератури питання оцінювання навчальної діяльності з фізичної культури частково розглядали в своїх працях І.Р. Боднар (2000) [1], С.П. Козіброцький (2002) [4], А.В. Магльований з співавторами (2005) [5] та інші. Але досліджень, присвячених визначенню особливостей оцінювання навчальної діяльності студентів ВНЗ з фізичного виховання ще не було, що і визначило актуальність теми дослідження.

Мета дослідження — на основі аналізу літератури та власного практичного досвіду здійснити аналіз системи оцінювання навчальної діяльності студентів з фізичного виховання за кредитно-модульною системою.

Завдання дослідження:

- розкрити вимоги до оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни «Фізична культура» відповідно до її мети і завдань;
- визначити особливості оцінювання знань, умінь і навичок з фізичної культури студентів ВНЗ за кредитно-модульною системою навчання;
- проаналізувати систему оцінювання знань, умінь і навичок з фізичного виховання студентів природничого факультету ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Для вирішення поставлених завдань було використано наступні **методи:** вивчення наукової і навчально-методичної літератури, порівняльний аналіз, опитування та анкетування.

Результати дослідження. Як показує аналіз різних джерел [1; 3; 5], організація фізичного виховання студентів ВНЗ здійснюється на основі «Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах», затвердженого у 2006 р., яке регламентує обсяг необхідних знань, умінь і навичок студентів з фізичної культури і спорту, форми проведення фізкультурної роботи у ВНЗ та вимоги до організації процесу фізичного виховання студентської молоді.

Нормативною базою навчальних програм з фізичного виховання в Україні також є Державні тести і нормативи оцінки фізичної підготовленості населення України, які визначають рівень фізичної підготовки, необхідний для досягнення студентами за роки навчання. Ці ж тести до недавнього і були основними критеріями оцінки навчальних досягнень студентів у галузі фізичної культури.

З 2005 року більшість вищих навчальних закладів України перейшли на кредитно-модульну систему організації навчального процесу (КМСОНП) [5]. Метою впровадження КМСОНП є реалізація положень Болонської декларації, інтенсифікація нав-

чального процесу, підвищення мотивації учасників навчально-виховної системи, підвищення якості підготовки фахівців і забезпечення на цій основі конкурентоспроможності випускників вищих навчальних закладів як на вітчизняному, так і на європейському ринках праці.

Згідно КМСОНП всі навчальні дисципліни у ВНЗ були поділені на модулі — завершені частини освітньо-професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації тощо), що реалізуються відповідними видами навчальної діяльності студента (лекції, практичні, лабораторні, семінарські та індивідуальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи). Було уведено нові форми контролю за знаннями, вміннями й навичками здобутими студентами в процесі вивчення дисциплін, зокрема модульний контроль, який проводиться, як правило, під час лекцій, практичних, семінарських чи лабораторних занять або в позааудиторний час. Студент може отримати в межах залікового кредиту 100 балів. Кількість балів на кожний модуль, на відповідні види та форми діяльності студентів, на певні контрольні заходи розподіляється викладачем [2; 3].

Подібні вимоги були висунуті й до дисципліни фізична культура. Але, враховуючи мету та завдання викладання цієї дисципліни у ВНЗ, які на перше місце ставлять гармонійний фізичний розвиток, функціональне удосконалення організму, навчання основним життєво важливим руховим навичкам, вмінням і зв'язаним із ними знаннями для успішної наступної професійної діяльності, стандартний підхід до оцінювання здобутків студентів, на нашу думку не є доцільним.

Так, як фізична підготовка особистості ефективно здійснюється лише при регулярних заняттях фізичними вправами, то якість відвідування занять фізичною культурою виходить на одне з перших місць при визначенні оцінки студентів. Тому практика, коли за присутність на занятті студент не отримує жодного балу не може бути використана при викладанні фізичної культури. Звичайно за умови, що студент під час заняття виконує завдання викладача.

Поряд з цим навчальними планами ВНЗ на фізичну культуру виділяються, головним чином, тільки практичні заняття, тому необхідні теоретичні знання студент отримує не завжди повному обсязі, що викликає необхідність самостійно виконувати теоретичні завдання викладача. Ми пропонуємо для засвоєння основного теоретичного матеріалу залучати студентів до виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань за відповідними темами.

Багато питань виникає навколо організації підсумкового контролю з дисципліни фізична культура, чи є в ньому необхідність і в якому вигляді його проводити? Більшість викладачів для здійснення

підсумкового контролю використовують тести на визначення фізичної підготовленості. Дійсно, вони є індикатором фізичного розвитку та удосконалення студентів, але скільки балів виділяти на цей вид контролю і коли його проводити? В практиці фізичного виховання тестування фізичної підготовленості проводиться на початку та наприкінці навчального року, що дає змогу бачити динаміку розвитку фізичних якостей. Скільки ж має отримати студент балів при першому тестуванні і чи доцільно ставити ці бали ще не розпочавши навчальний процес з фізичної культури?

На нашу думку, традиційна оцінка фізичної підготовленості студентів може і повинна використовуватися у ВНЗ, але бали слід зараховувати лише при позитивній динаміці зростання показників тестування фізичної підготовленості студентів отриманих наприкінці проходження всіх змістових модулів. Саме це й може визначати активність і сумлінність при виконанні основних навчальних завдань з фізичної культури. Скільки балів виділити на оцінку динаміки зростання кожного з результатів має визначити викладач.

Так, як серед завдань фізичного виховання студентів є оволодіння новими руховими вміннями й навичками, то під час підсумкового контролю, поряд з тестуванням слід оцінити й ці здобутки студентської молоді.

Окремими балами слід заохотити студентів, що брали активну участь в спортивних змаганнях різного рівня. Бали ми пропонуємо виставляти відповідно масштабу змагань та зайнятим місцям. Як бачимо, все це унеможливорює складання студентами заліку без відвідування більшої кількості занять за рахунок підготовки індивідуальних завдань чи виконання тестових завдань.

Таким чином, оцінка навчальних досягнень студентів з дисципліни «Фізична культура» може викликати деякі труднощі та потребує творчого вдумливого підходу викладача. Але значно важче розподілити навчальний матеріал з цієї дисципліни за змістовими модулями. Можна взяти за зразок шкільний варіант, коли кожному модулю будуть відповідати окремі розділи (види спорту), але сьогодні більшість ВНЗ перейшла на секційну організацію фізичної культури, коли студенти обирають один вид спорту й спеціалізуються з нього до кінця навчання. У такому випадку досить важко виділити в навчальному матеріалі відносно самостійний, логічно завершений модуль. Як же бути в цьому випадку і як оцінити знання, уміння і навички отримані студентами?

У ході практичної діяльності в сфері організації фізичного виховання у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди, нами було розроблено власну систему оцінювання

Таблиця 1.

Розподіл балів, що присвоюються студентам

Модуль 1 (поточне тестування)				Модуль 2 (поточне тестування)								Модуль 3 (ІНДЗ)	Підсумковий контроль	Сума		
Змістовий модуль I				Змістовий модуль II				Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV						
17				19				19		20						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14			
4	4	4	5	4	4	4	7	6	6	7	6	6	8	15	10	100

студентів згідно вимог кредитно-модульної системи навчання. Як і у більшості ВНЗ відповідно до наказу Міністерства освіти на викладання дисципліни «Фізична культура» відводиться 4 години на тиждень, а всього на рік в залежності від факультету відводиться 110—140 годин практичних занять.

Вважаємо за необхідне зупинитись на навчальній програмі з фізичної культури 1 курсу. У ХНПУ імені Г.С. Сковороди традиційно склалося, що на першому курсі на окремих факультетах фізична культура студентів організується засобами різних видів аеробіки та фітнесу. При розробці навчальної програми для цього курсу було враховано мету, й завдання фізичного виховання у ВНЗ, побажання студентів та умови проведення занять фізичною культурою.

Так, наприклад навчальна програма для природничого факультету складається з 4 змістових модулів. Перший модуль включає вивчення базової аеробіки (28 год. практичних занять), другий — танцювальної аеробіки (28 год. практичних занять), третій прикладної (24 год. практичних занять), а четвертий — черліденгу (34 год. практичних занять). Під час занять студенти здобувають теоретичні знання з історії розвитку аеробіки та фітнесу, загальної характеристики видів аеробіки й фітнесу та можливостей їх використання з метою зміцнення здоров'я та фізичного й спортивного удосконалення. Також ознайомлюються з правилами техніки безпеки при заняттях аеробікою, правил особистої гігієни та харчування при заняттях аеробікою й фітнесом.

У ході вивчення першого модуля «Базова аеробіка» студенти оволодівають вміннями та навичками з виконання основних базових кроків аеробіки (базік степу, степ-тачу, кросу, лози, ліфта, ланжа, джампін-джака та ін.), основних базових рухів руками, відпрацьовують комбінації з базових рухів аеробіки («Low impact» та «High Impact»), вчать поєднувати вправи аеробіки з музичним супроводом різного темпу, ритму і розміру.

До змісту другого модуля «Танцювальна аеробіка» входить вивчення елементів та навчальних комбінацій з різних видів танцювальної аеробіки (фанк-аеробіки, латина-аеробіки, ріверденс-ае-

Таблиця 2.

Додаткові бали за участь у спортивних змаганнях різного рівня

Місце	Рівень змагань			
	Університетські змагання	Обласні змагання	Всеукраїнські змагання	Міжнародні змагання
1	10	15	20	25
2	9	14	19	24
3	8	13	18	23
4	7	12	17	22
5	6	11	16	21
6	5	10	15	20
7	4	9	14	19
8	3	8	13	18
9	2	7	12	17
10	1	6	11	16

робіки, біліденс, рок-н-рол-аеробіки та ін.). Третій модуль «Прикладна аеробіка» передбачає оволодіння основними рухами прикладної аеробіки: бокс-аеробіки, йог-аеробіки, каратебіки тощо. Під час вивчення четвертого модуля студенти ознайомлюються з основними елементами черліденгу. Крім того при вивченні кожного з чотирьох змістових модулів студенти виконують спеціальні комплекси вправ для розвитку гнучкості, сили верхніх та нижніх кінцівок, черевного преса, спини; вправи на розтягування; вправи для розвитку витривалості, спритності, швидкості.

При оцінюванні якості знань, умінь і навичок студентів ми враховували кількість занять, на яких вони були присутніми. За присутність на занятті студент отримував 1 бал — всього 57 балів. Оцінювалась також якість виконання вивченої на заняттях контрольної комбінації з кожного виду аеробіки, що вивчалися — по 3-5 балів за кожну комбінацію в залежності від рівня складності.

Бали нараховувалися і за виконання індивідуальних навчальних завдань, у ході яких студенти

здобували та підкріплювали теоретичні знання (всього 15 балів). Також здійснювався підсумковий контроль у вигляді державних тестів, причому бали нараховувалися лише при позитивній динаміці зростання показників фізичної підготовленості студентів, що вимірювалися на початку і наприкінці навчального року (всього 10 балів) — табл. 1.

Враховувалися також додаткові бали за участь у змаганнях різного масштабу (див. табл. 2)

Висновки. Таким чином, для контролю за якістю засвоєння знань, умінь і навичок з фізичної культури ми пропонуємо обов'язково враховувати присутність студентів на заняттях, використовувати тестування теоретичних знань і практичних навичок виконання того або іншого комплексу вправ, оцінювати вміння студентів складати комплекси фізичних вправ за завданням та динаміку зростання результатів контрольних нормативів з фізичної підготовленості, додатковими балами заохочувати участь студентів у змаганнях різного рівня.

Перспективи дослідження. На нашу думку, на подальше дослідження заслуговує вивчення та удосконалення оцінювання за кредитно-модульною системою навчально-тренувальної діяльності студентів ВНЗ з різних видів спорту, що використовуються як засоби фізичного виховання.

Список літератури

1. Боднар, І.Р. Фізичне виховання студентів з низьким рівнем фізичної підготовленості [Текст]: автореф. дис.... канд. наук з фізичного виховання та спорту: 24.00.02 / І.Р. Боднар.; Луцький держ. технічний ун-т. — Луцьк, 2000. — 19с.
2. Болонський процес: тенденції, проблеми, перспективи [Текст] // Укл. В.П. Бех, Ю.Л. Маліновський: за ред. академіка В.П. Андрущенка. — К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2004. — 221 с.
3. Болонський процес: цикли, ступені, кредити [Текст] // Упорядники Клименко Б.В., ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л., Сокол Є.І. — Харків, 2004. — 142с.
4. Козіброцький, С.П. Програмно-нормативні основи фізичного виховання студентів (історико — методологічний аналіз): автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02 / Козіброцький Сергій Петрович; Луцький держ. технічний ун-т. — Луцьк, 2002. — 20 с.
5. Модульно-рейтингова оцінка фізичного та функціонального стану студентів [Текст] / Магльований А.В., Кунинець О.Б., Новицький О. О., Романюк О.Б., Пристуга О.Ю. // Актуальні проблеми організації фізичного виховання студентської та учнівської молоді Львівщини: зб. наук. пр. III регіон. наук.-практ. конф. — Львів, 2005. — С. 74—75.

Надійшла до редакції 22.06.2010 р.

Кравчук Т.Н., Гусляева Е.Ю. Особенности оценивания результатов учебной деятельности студентов по физическому воспитанию по кредитно-модульной системе.

В статье раскрыты требования к оцениванию учебных достижений студентов по дисциплине «Физическая культура» в соответствии с ее целью и задачами. Определены особенности оценивания знаний, умений и навыков по физической культуре студентов ВУЗов согласно кредитно-модульной системе обучения. Проанализировано систему оценивания знаний, умений и навыков по физическому воспитанию студентов естественного факультета ХНПУ имени Г.С. Сковороды.

Ключевые слова: студенты, физическая культура, кредитно-модульная система обучения, оценивание учебной деятельности.

Kravchuk T.N., Guslyeva E.Y. The Particularities estimation result to scholastic activity student on physical education on credit-module system.

In article reveal; open requirements to estimation scholastic achievements student on discipline «Physical culture» in accordance with its purpose and problem. The Certain particularities of estimation knowledges, skills and skill on physical culture student High School according to credit-module system of the education. The analyzed system of estimation knowledges, skills and skill on physical education student natural faculty Kharkov national pedagogical university of the name G.S. Skovorody

The Keywords: students, physical culture, credit-module system of the education, estimation scholastic activity.